

Пілотний проект з надання Невідкладних Проміжних Репарацій постраждалим від СНПК в Україні

Серпень 2024

Огляд проєкту

Основні сторони

Ключові цілі

Забезпечити невідкладні проміжні репарації постраждалим від СНПК, з метою недопущення непоправної шкоди

Створити доступну та орієнтовану на постраждалих систему доступу до невідкладних проміжних репарацій

Зміцнити довіру постраждалих та усунути перешкоди, з якими вони можуть зіткнутися на шляху до отримання репарацій

Прокласти шлях до створення повноцінної Національної адміністративної програми репарацій

Огляд проєкту

Очікувані результати першої фази

Створити орієнтовану на постраждалих Пілотну систему невідкладних проміжних репарацій постраждалим від СНПК

Надати невідкладні проміжні компенсації у розмірі 3 000 євро на постраждалу особу, 500 постраждалим

Забезпечити холістичні реабілітаційні послуги через існуючу систему допомоги

Підвищити якість реабілітаційних послуг та зробити систему перенаправлення більш ефективною

Пов'язати гуманітарне реагування з невідкладними проміжними репараціями для посилення ефективності допомоги

Проведення консультацій з широким колом осіб, які пережили СНПК, щодо надання різних форм репарацій

Сприяти розробці та впровадженню політик та законодавства у сфері захисту прав постраждалих від збройної агресії Росії, в тому числі осіб, які пережили сексуальне насильство та тортури

Графік імплементації першої фази

Залучені сторони

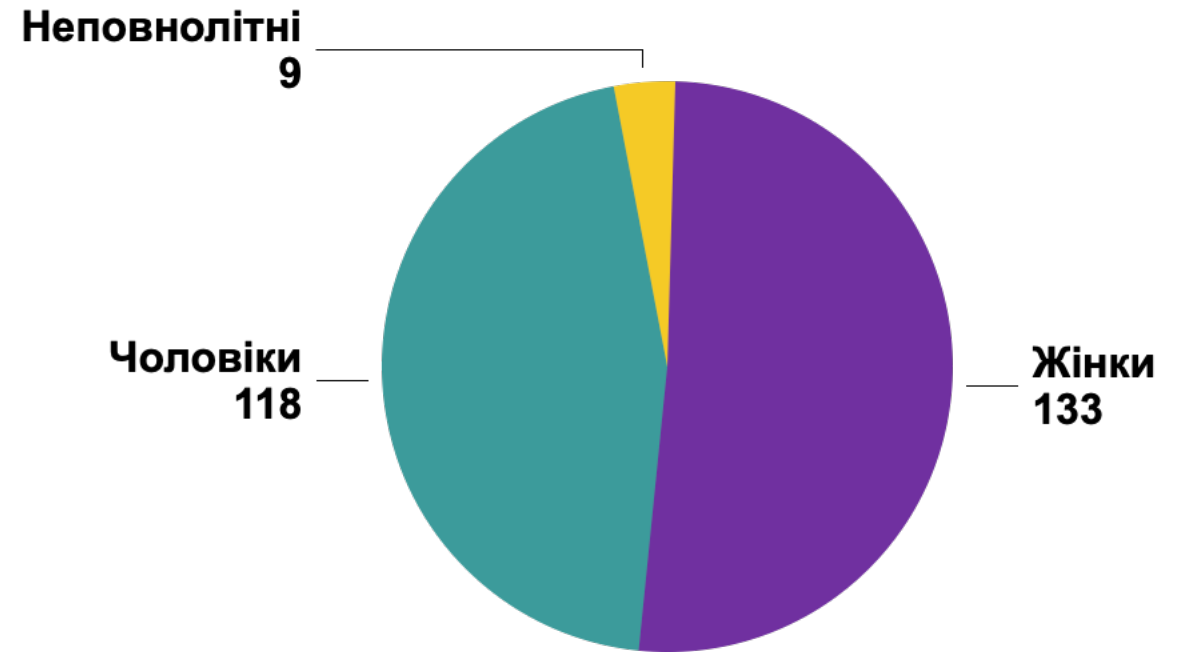
Наглядова рада

Імплементативні партнери

Кількість звернень на початок серпня 2024 року	260
Загальна кількість проведених співбесід та опрацьованих кейсів	170
Випадки, визнані відповідними та виплачені компенсації	114
Очікують на розгляд	39
Випадки, залишені для розгляду на більш пізній стадії	15
Випадки, визнані Ідентифікаційним Комітетом невідповідними	2
Випадки, визначені як невідповідні під час співбесіди	7
Звернення від військовополонених	3
Звернення, що знаходяться на стадії опрацювання	80

Репарації

Репарації для постраждалих від грубих порушень міжнародного права прав людини та серйозних порушень міжнародного гуманітарного права

Воєнні репарації - компенсаційні виплати, що здійснюються після війни однією стороною іншій. Вони призначені для покриття збитків або шкоди, завданих під час війни

Форми репарацій

Реституція має, коли це можливо, повернути постраждалу особу до стану, в якому вона перебувала до порушення її прав

Компенсація має відповідати пропорційно тяжкості порушеннямає, але як мінімум нести сенс визнання та сатисфакції

Реабілітація має включати медичну та психологічну допомогу, а також юридичні та соціальні послуги

Сатисфакція - здійснення важливих символічних кроків, які допомагають постраждалим відчувати, що їхні права визнані

Гарантії неповторення враховувати причини правопорушень з метою їх ефективного запобігання в майбутньому

Невідкладні проміжні репарації

Невідкладні проміжні репарації це комплекс репараційних заходів які спрямовані на вирішення невідкладних потреб постраждалих та недопущення непоправної шкоди

Невідкладні проміжні репарації спрямовані на захист прав постраждалих і забезпечення сталих репараційних заходів , не чекаючи повноцінних репарацій з боку агресора

Невідкладні проміжні репарації слід відрізняти від заходів соціальної чи гуманітарної допомоги, оскільки перші ґрунтуються на визнанні відповідальності держави і їх впровадження потребує державної та політичної підтримки

Доступ до невідкладних проміжних репарацій, не позбавляє постраждалих права на повноцінні та ефективні репарації

Проміжні та повноцінні репарації спрямовані на подолання пережитої травми

Адміністративні програми репарацій

Адміністративні програми репарацій - позасудовий процес, який використовується державами для надання репарацій великій кількості постраждалим від грубих порушень міжнародного права в галузі прав людини та/або серйозних порушень міжнародного гуманітарного права

Держава повинна прагнути до створення національних адміністративних програм репарацій та іншої допомоги постраждалим у випадку, якщо сторона, відповідальна за завдану шкоду, не може або відмовляється виконувати свої зобов'язання

Адміністративні програми репарацій фінансуються урядом, надалі уряд пред'являє позов злочинній стороні

У випадках масових порушень прав людини, включно з сексуальним насильством, пов'язаним із конфліктом, адміністративні програми репарації є більш доступнішими та ефективнішими, ніж судові процеси

Тим не менш, адміністративні програми репарацій не повинні перешкоджати постраждалим отримувати відшкодування через суд; всі постраждалі мають мати доступ до ефективних засобів судового захисту

Критерії відповідності

Робоче визначення сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, в рамках Пілотного проекту

Випадки або патерни сексуального насильства щодо жінок, чоловіків, дівчат чи хлопців або осіб з іншою сексуальною орієнтацією чи гендерною ідентичністю, що відбуваються в умовах конфлікту або постконфліктної ситуації, які мають прямий чи опосередкований зв'язок із самим конфліктом

СНПК може проявлятися у різних формах, таких як зґвалтування, примусова вагітність, примусова стерилізація, примусові аборти, сексуальна експлуатація, сексуальне поневолення, каліцтво статевих органів та/або катування, кастрація або будь-яка інша форма сексуального насильства порівнянної тяжкості

Постраждали (хто має право на репарації в рамках Пілотного проекту)

Жінки, чоловіки, дівчата, хлопці або особи з іншою сексуальною орієнтацією чи гендерною ідентичністю, які постраждали від видів насильства, зазначених у Робочому визначенні, починаючи з лютого 2014 року. Постраждалими також вважаються діти, народжені в результаті СНПК

Для цілей Пілотного проекту це визначення не поширюється на військовополонених

Критерії відповідності

Прямий або непрямий зв'язок зі збройним конфліктом

Темпоральний (Часовий)

Період, що починається 20 лютого 2014 року і триває до моменту, коли всі окупаційні війська офіційно залишать територію України в межах кордонів, визнаних Організацією Об'єднаних Націй

Причинно-наслідковий зв'язок

Чи відіграла наявність конфлікту суттєву роль у здатності кривдника вчинити сексуальне насильство, способі його вчинення та/або меті, з якою воно було вчинено

Географічний

У районах воєнних дій, окупації або інтернування

Специфічні фактори для оцінки тяжкості ситуацій нефізичного сексуального насильства

Особливі принизливі обставини

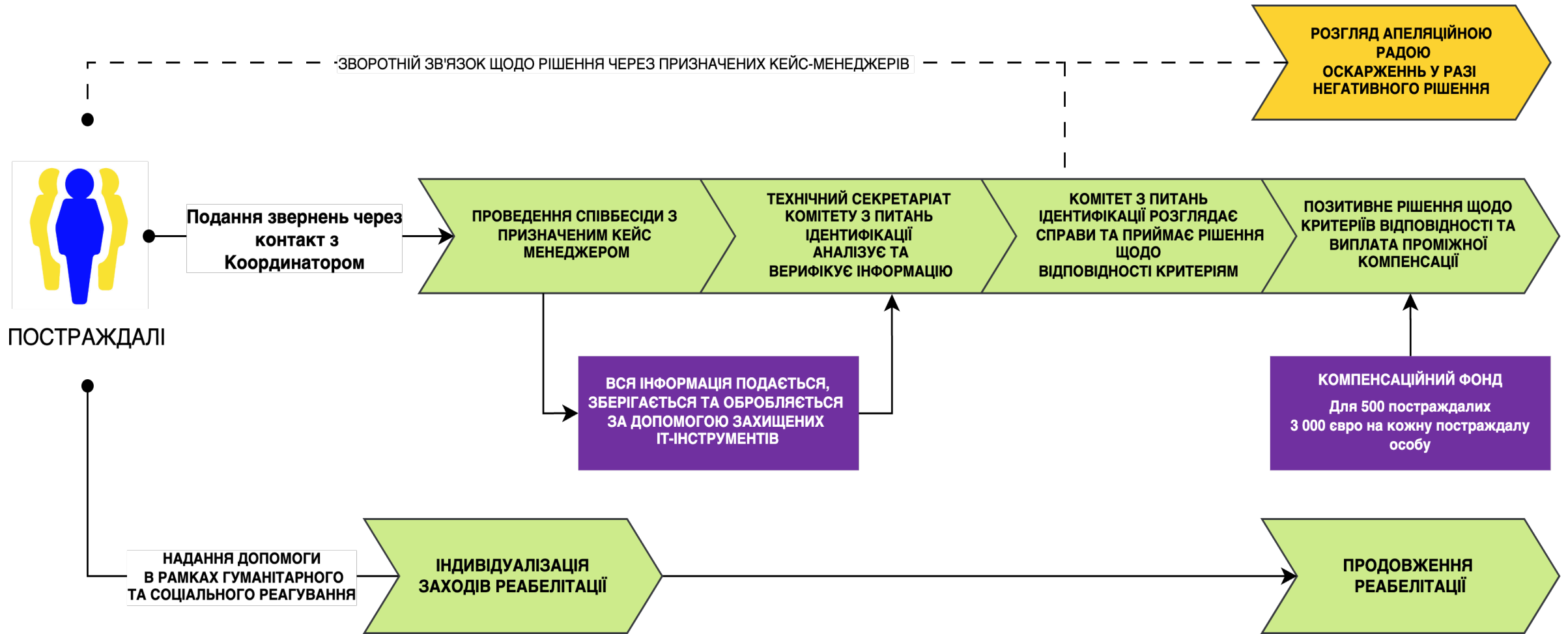
Рівень вразливості або залякування

Наслідки для постраждалої особи

Умови, що посилювали загрозливий характер діяння

Послідовність процесу ідентифікації

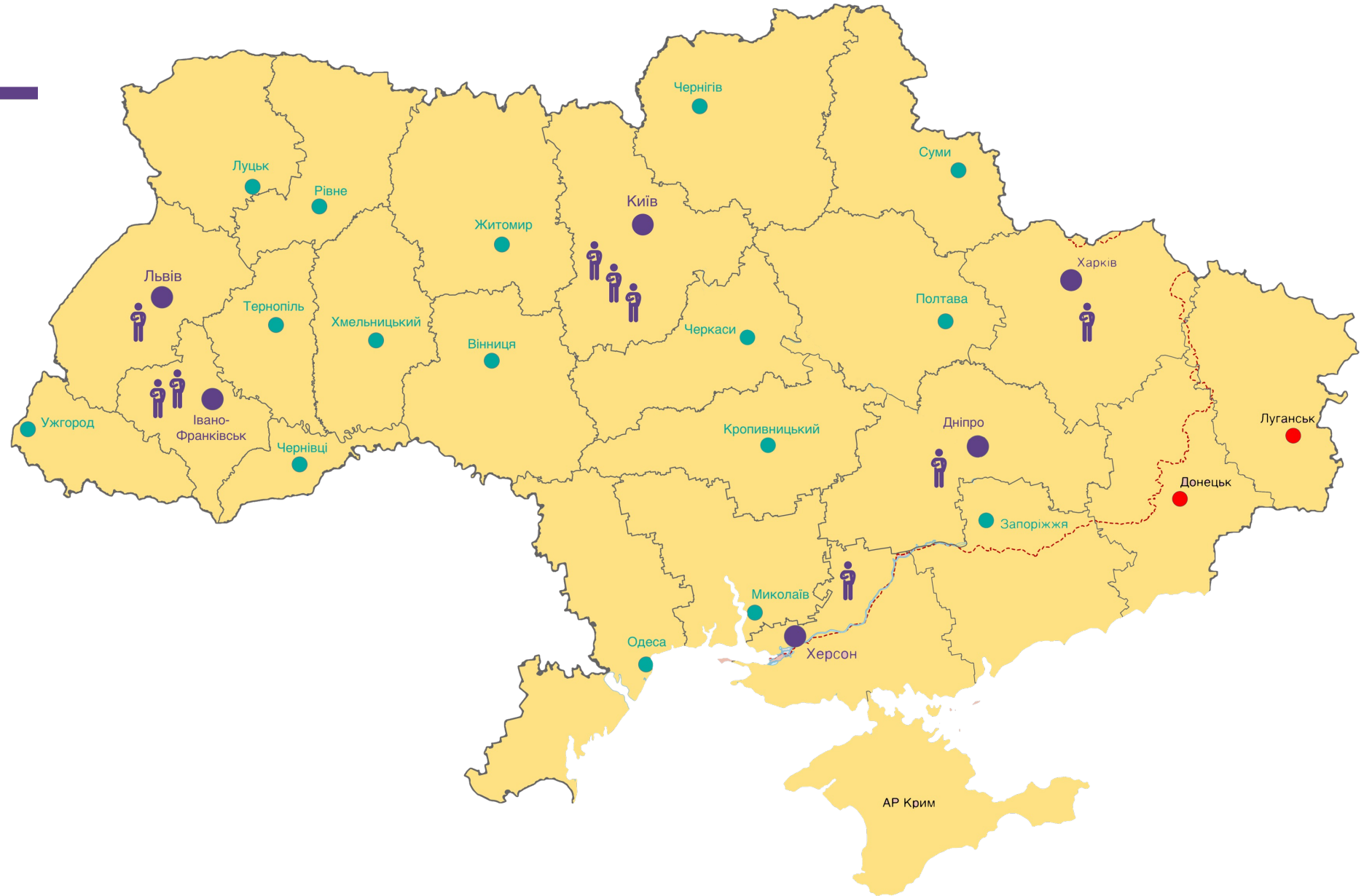

Охоплення

9 Кейс-менеджерів
у 6 регіонах

Кейс-менеджери
віїжджають в інші
регіони
у разі потреб

Онлайн-інтерв'ю з
постраждалими, які
перебувають за
кордоном

Звернення для участі в проєкті

Через систему реагування

uir@globalsurvivorsfund.org

093 505 75 42

Ім'я
Телефон
Бажаний спосіб зв'язку

Безпосереднє звернення

093 505 75 42

Координаторка кейс-менеджерів

Через гарячі лінії

1547

0 800 500 335

116 123

Координаторка роз'яснює процедуру, уточнює, де перебуває заявник/ця і призначає кейс-менеджера та організовує проведення співбесіди

Проведення співбесіди

Призначений кейс менеджер/ка проводить із заявником/цею особисту співбесіду

Співбесіда займає орієнтовно близько двох годин

У виняткових випадках може проводитися в он-лайн форматі

За згодою заявника/ці може проводитися аудіо фіксація

Усі надані свідчення базуються на призумції презумпції доброчесності

Жодним чином не схоже на допит та без зайвих запитань про деталі пережитого

Заявник/ця може перервати співбесіду в будь-який момент або вимагати заміну кейс-менеджера

Проведення співбесіди

Структура опитувальника

- Згода на аудіофіксацію
- Персональні дані
- Свідчення, надані іншим організаціям
- Інформація про випадок
- Деталі утримання під вартою (якщо таке було)
- Вплив події на особу та її близьких
- Інформація про отриману допомогу
- Швидка оцінка поточних нагальних потреб

Документи

- Заява на виплату благодійної допомоги (компенсації)
- Згода на обробку персональних даних
- Інформована згода
- Анкета (опитувальник) яку заповнює кейс менеджер/ка
- Довіреність на здійснення запиту інформації
- Будь-які інші підтверджуючі документи

Якщо заявник/ця давав/ла свідчення іншим установам або організаціям, то він/вона може надати копію свідчень і не розповідати повторно про пережите насильство

Верифікація кейсів

Зібрані документи передаються до Технічного секретаріату для верифікації

Базується на призумці, що свідченням, наданим заявником/цею, загалом слід довіряти як правдивим

Ймовірність того, що особа перебувала в місці, де, як стверджується, мали місце факти, про які йдеться в свідченні

Факти є послідовними і відповідають загальному розумінню ситуації, що відбувалася в описуваній час і в описуваному місці

Опис подій та навколишній контекст відповідають аналогічним моделям порушень прав людини, виявленим у той самий час і в тому самому місці, а також загальному контексту

Оцінка невідповідностей - процес перевірки ґрунтується на принципі, згідно з яким розбіжності у свідченнях заявника є прийнятними, якщо вони не переважають над загальною цінністю свідчень

Технічний сектераріат готує форму розгляду заяви (опис випадку) в знеособленій формі

Розгляд заяв та прийняття рішень

Заяви виносяться на розгляд Ідентифікаційним комітетом

До складу Комітету входять двоє постраждалих, представники двох ГО, двоє представників Уряду, представник GSF

Рішення ухвалюються більшістю голосів (більше половини)

У разі якщо Комітет не може ухвалити рішення, то кейс менеджер має звернутися до заявника/заявниці для уточнення невідповідностей

У разі відмови, заявник/ця мають право подати оскарження до Апеляційного Комітету

У разі схвалення рішення заявнику/ці виплачується проміжна компенсація

Виплата компенсацій

Виплата здійснюється на особистий рахунок постраждалої особи в національній валюті за курсом Нацбанку на день виплати з підставою для здійснення виплати “Нецільова благодійна допомога”

Компенсація звільнена від оподаткування, але для податкової звітності до податкових органів подається інформація про осіб які отримали компенсацію як “нецільова благодійна допомога, що надається платнику податку, який постраждав внаслідок збройної агресії російської федерації у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану”

Інформація, передана до податкової, вноситься до бази даних з обмеженим доступом і містить лише інформацію про одержувача та суму отриманої допомоги

Якщо заявник/ця є держслужбовцем або посадовою особою, то отриману компенсацію необхідно декларувати

Після схвалення рішення та виплати компенсації, кейс-менеджер зв'язується з постраждалою особою та просить підтвердження про отримання виплати

Процедура апеляці

У разі рішення про невідповідність критеріям, кейс менеджер/ка повідомляє заявника/цю про таке рішення, надає роз'яснення про причини та пояснює процедуру апеляції

Кейс менеджерка/ка, у разі бажання заявника/ці, допомагає їй/йому заповнити та надіслати до апеляційного комітету оскарження

Апеляційний комітет розглядає оскарження та ухвалює остаточне рішення про відповідність випадку робочим критеріям

До складу Апеляційного комітету входять: особа, яка пережила сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, український експерт з питань захисту прав постраждалих та міжнародний експерт з питань права на репарації постраждалим від грубих порушень прав людини і серйозних порушень гуманітарного права

Важливі нюанси

Середній час від звернення до позитивного рішення та виплати компенсації займає 4 тижні

Доступ до даних постраждалих суворо обмежений. Лише невелика кількість співробітників проекту має доступ до повних даних

Зібрана інформація не може передаватися нікому, без письмової згоди постраждалої особи

Участь у Пілотному проекті є повністю безоплатною. Процедуру ідентифікації в рамках Пілотного проєкту розроблено таким чином, що ніхто не може вплинути на (або прискорити) процес організації співбесіди, розгляду заяв та ухвалення рішень про виплату компенсацій

Контакти для подання інформації щодо порушень процедур, корупції або шахрайства

integrity@globalsurvivorsfund.org / omaslova@globalsurvivorsfund.org

067 496 16 17 (дзвінком або повідомленням через будь-який месенджер)

Чому репарації важливі для постраждалих

“Для мене отримання репарацій є підтвердженням того, що я не залишився сам на сам зі своєю травмою. Хтось піклується про мене і підставив мені плече у важку хвилину. Чудово, коли слова перетворюються на діло.”

“Термінові проміжні репарації важливі, оскільки вони закладають основу для побудови ефективної системи роботи з постраждалими від СНПК, для відновлення справедливості на національному та міжнародному рівнях.”

“Реалізація програми термінового тимчасового відшкодування постраждалим від СНПК в Україні допоможе людям відчувати впевненість і зрозуміти, що держава ставиться до них з повагою. Тому вважаю, що міжнародне співтовариство має й надалі підтримувати нашу країну на цьому нелегкому шляху відновлення справедливості.”

**ПРИСЛУХАЙМОСЯ ДО ТИХ, ХТО ПЕРЕЖИВ НАСИЛЬСТВО, І ОБ'ЄДНАЙМО ВСІ ЗУСИЛЛЯ, ЩОБ
ЗРОБИТИ РЕПАРАЦІЇ ДОСТУПНИМИ ДЛЯ НИХ**